

Bc. Gabriela BLÁHOVÁ, *Páni z Hradce a Slavatové z Chlumu a Košumberka v polovině 16. století*, České Budějovice 2022 (diplomová práce Historického ústavu Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích), 149 s.

Posudek vedoucího diplomové práce.

Z příbuzenských vztahů, které v 16. století navazovali poslední páni z Hradce, upoutaly zatím pozornost historiků jejich svazky s příbuznými Rožmberky a také vazby k urozeným rodům v Říšskoněmecké říši. Stranou pozornosti přitom dosud stály další šlechtické rody, za jejichž mužské příslušníky se vdávaly příslušnice pánů zlaté pětিলisté růže. K nim náležel také rod Slavatů z Chlumu a Košumberka, jenž měl posléze klíčový význam pro vytváření kontinuity a paměti na hradecký rod, který nejprve v mužské a posléze i v ženské linii vymřel v první třetině 17. století. Právě na počátky sepětí pánů z Hradce a Slavatů, k němuž došlo díky sňatku Diviše Slavaty a Alžběty z Hradce, se soustředí diplomová práce Bc. Gabriely Bláhové. Pramenem se stal dochovaný soubor dopisů Diviše Slavaty, které mezi léty 1552 a 1564 adresoval svému švagru Jáchymovi, jenž v té době působil jako karlstějnský purkrabí a od 1554 nejvyšší kancléř Království českého. Jednostranně dochovaná korespondence (Jáchymovy listy chybí) přitom dobře odráží různé odstíny blízkého nepokrevního příbuzenského vztahu mezi dvěma politicky i konfesně odlišnými urozensi.

Diplomovou práci otevírá stručný Úvod, který studentka využila k představení tematického zaměření svého kvalifikačního spisu, jeho členění a vyjmenování klíčových prací, které jí byly nápomocné při koncipování jednotlivých kapitol. První z nich věnovala přehledu bádání o dějinách šlechty na počátku raného novověku od genealogických či genealogicko-topografických prací až po přístupy současné české historické vědy. Následně si v kompilativně pojaté podkapitole stručně všimla vývoje šlechty na sklonku pozdního středověku a na prahu novověku, aby se následně, s oporou v české odborné literatuře zabývala životným cyklem urozeného jedince ve zkoumaném období.

Následující dvě kapitoly Gabriela Bláhová věnovala dějinám obou zmiňovaných šlechtických rodů, tedy posledním pánům z Hradce a Slavatům. Z šestice pánů zlaté pětিলisté růže, kteří vládli rodu mezi poslední třetinou 15. a prvními roky 17. století, se nejvíce pozornosti dostalo Jáchymovi z Hradce, a to nejen s ohledem na jeho roli v politickém životě království v půli 16. století, ale zejména jako osobě, jíž byla adresována analyzovaná korespondence. S ohledem na její vypovídací hodnotu studentka věnovala pozornost velmožovým majetkovým akvizicím, hospodaření na vlastním pozemkovém majetku, stavebním aktivitám a sídelní síti, finančnímu

zadlužení, ale také jeho politické kariéry, účasti na pohřebních slavnostech po smrti Karla V. a Ferdinanda I. nebo Jáchymově tragické smrti.

Obdobně i v případě Slavatů se autorka zabývala především osobou Diviše Slavaty jako autora studovaných listů, který je přitom české historické vědě známý jako aktivní účastník prvního protihabsburského odboje a stoupenec jednoty bratrské, do jejíchž řad vstoupil asi až na sklonku svého života. Gabriela Bláhová ale neopomněla ani jeho početné potomky, zejména syna Adama a jeho syna (tedy Divišova vnuka) Viléma, který se zásluhou sňatku se svou příbuznou Lucií Otýlíí Slavatovou z Hradce stal dědicem pozemkového majetku i společenské prestiže pánů z Hradce.

Jádro předkládané diplomové práce představuje čtvrtá kapitola, jež analyzuje studovaný soubor Divišových dopisů adresovaných svému vlivnému příbuznému. Po zamyšlení nad výpočetní hodnotou osobní korespondence a komentovaným přehledem vydaných osobních pramenů české šlechty z počátku novověku se studentka zaměřila na formální podobu dochovaných listů, mezi nimiž převládaly spíše kratší dopisy, které nasvědčují pravidelnému písemnému kontaktu mezi oběma spřízněnými rodinami. Zajímavější poznatky přináší obsahový rozbor epistolografického materiálu přehledně členěný podle téma, jimiž se Diviš věnoval. Z dominance finančních témat je zřejmé, že zadlužený Jáchym využíval svého švagra jako prostředníka mezi východočeskou šlechtou, která se stávala věřitelem českého nejvyššího kancléře. Kromě shánění finančních prostředků bylo Divišovým úkolem rovněž vyvracet pochybnosti („*divné zprávy*“) o Jáchymově osobě, patrně o jeho kredibilitě. Spolu s penězi přitom pro vlivného příbuzného pomáhal obstarávat také koně či psy. Diviše k těmto službám motivovaly příbuzenské vztahy, ale také Jáchymův vliv u Ferdinanda I. Na oplátku za svou pomoc se totiž obracel na Jáchyma s žádostí o přimluvy, které by z něho snály následky angažmá ve stavovském odboji, a také o pomoc a podporu pro některé své příbuzné či blízké známé. Další hodnotou, kterou Diviš na Jáchymovi oceňoval, byl jeho jindřichohradecký dvůr, na který s oblibou posílal na výchovu své potomky či příbuzné. Za cenné považují rovněž postřehy o inspiracích, které pro Diviše měly Jáchymovy stavební aktivity na jindřichohradeckém zámku, dále hojné zprávy o rodinných záležitostech, zejména narození četných potomků Diviše Slavaty a Alžběty Slavatové z Hradce i jejich smrti, a také o Divišově angažmá v politickém životě království, které však zdaleka nedosahovalo významu jeho korespondenčního partnera.

Diplomová práce hodlala analyzovat vztahy mezi pány z Hradce a Slavaty v polovině 16. století. Studentka se soustředila především na soubor Divišových listů, který interpretovala a edičně zpřístupnila v cenné příloze svého kvalifikačního spisu. Naopak další sekundární prameny nacházející se v Rodinném archivu Slavatů i pánů z Hradce, které by jí pomohly blíže

osvětlit vztah mezi oběma rody, zůstaly stranou pozornosti. Práci by také prospěla důkladnější interpretace studovaného souboru, k čemuž by ale bylo nutné využít větší množství relevantní literatury včetně cizojazyčných prací. Diplomovou práci Gabriely Bláhové tak doporučuji k obhajobě, vzhledem k uvedeným dvěma výhradám ji navrhuji hodnotit stupněm **velmi dobře**.

Jindřichův Hradec, 26. květen 2022

doc. PhDr. Josef Hrdlička, Ph.D.